

A kulturális közösség-szervezés területének megújuló és rokon egyetemi képzései Magyarországon, Franciaországban és Svájcban: Nemzetközi kitekintés

Juhász Erika¹, Márkus Edina¹, Benkei-Kovács Balázs²

¹ Művelődéstudományi és Humán Tanulmányok Tanszék, Debreceni Egyetem

² Pedagógia Tanszék, Budapesti Gazdaságtudományi Egyetem

https://doi.org/10.29180/978-615-6886-08-8_6

Tanulmányunk célja, hogy a hazánkban 2017-ben elindult közösség-szervezés BA alapszakhoz tradicionálisan rokon szakterületnek számító szociokulturális animáció képzés sajátosságait áttekintsük Franciaországban és Svájcban. Továbbá az elemzésünket az összehasonlító neveléstudományi alapelveknek megfelelően (Maróti, 2010) azzal a céllal készítjük, hogy a külföldi képzések jógyakoratait és innovációit láthatóvá tegyük a hazai szakemberek részére. A francia és a magyar háttérelmzés kitér a vizsgált egyetemi szakok felvételi adataira és munkaerőpiaci vonatkozásaira. Erre a svájci egyetemi képzések esetében nem törekszünk, itt egy vertikális áttekintést kívánunk adni a kulturális képzések innovatív jellegzetességeiről, az alapszakoktól kiindulva a doktori fokozat szintjéig. Az elemzés során a szakirodalmi források és a statisztikai adatbázisok mellett számos intézményi honlapot is forrásként kezeltünk a jógyakorlatok bemutatása során. Eredményeinket hazai kontextusban a képzésfejlesztés területén lehet a jövőben hasznosítani.

Bevezetés

A jelen összefoglaló célja, hogy a közösség-szervező szakterületen a hazai képzésekkel rokonságban álló egyetemi képzést, képzéseket mutasson be Franciaországban és Svájcban. A magyar felsőoktatási rendszerhez hasonlóan (Juhász & Pete, 2023) az elmúlt évtizedben a szakterületen belül a francia felsőoktatási rendszerben is komoly képzési reform zajlott le. Ennek eredményeképpen 2021-ben megszületett a duális képzési alapokon nyugvó *Bachelor Universitaire de Technologie* (BUT) képzési típuson belül a Társadalomfejlesztési szakmai alapszak (BUT CS -

Carriere sociale) Szociális és szociokulturális animáció szakiránya (*Parcours animation sociale et socioculturelle*).

Svájcban pedig arra találunk jó példát, hogy a közösség-szervező kulturális képzésekkel rokon egyetemi alapszak oktatását duális jellegű, gyakorlatorientált, erős szakmai profillal és kapcsolatrendszerrel rendelkező felsőoktatási intézmények (*haute écoles spécialisées*) biztosítják az érdeklődők számára. Emellett a svájci felsőoktatáson belül nagyon jól megfigyelhető és kiemelésre érdemes a kulturális területen belül az egyetemi képzések hierarchikus tagozódása.

A tanulmányunk elméleti háttérében az összehasonlító neveléstudományi kutatások állnak (Maróti, 2010), amelyek kiemelt jelentőséget tulajdonítanak a nemzetközi joggyakorlatok összehasonlításának és bemutatásának a lokális szintű oktatási reformok további finomítása céljából.

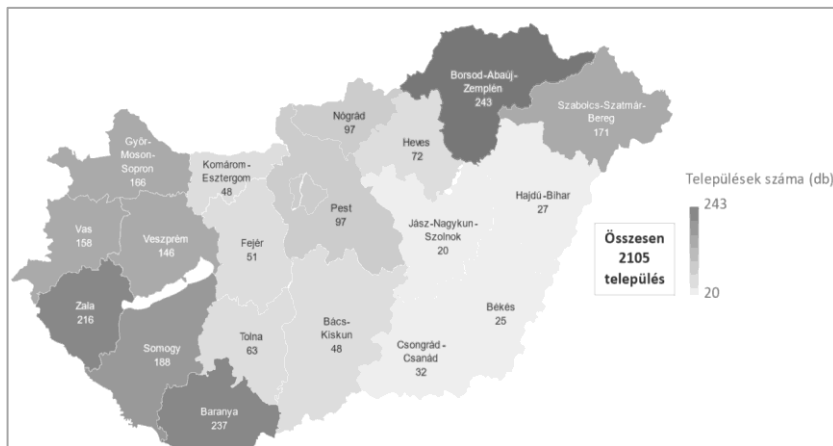
A vizsgálat elején szeretnénk ugyanakkor megjegyezni, hogy az egyetemi szakok a különböző országokban szakterületünkön, a közművelődési és kulturális intézményrendszer eltérő sajátosságaiból kifolyólag nem feleltethetők meg teljesen egymásnak. A közösség-szervezés alapszakra belül a kulturális közösség-szervező szakirányos oktatási tartalom leginkább a francia kultúrkörben elterjedt, és nagy hagyományokkal rendelkező szociokulturális animáció területével áll leginkább rokonságban. Pordány (1996) felhívja a figyelmet arra, hogy a szociokulturális animáció és a hazai közművelődés hasonlóságával már a 80-as évektől tisztában vannak a hazai kutatók (többek között az általa idézett Udvardi Lakos Endre), azonban a területnek a kutatása a 90-es években visszaszorult. Tanulmányunk újdonsága, hogy a háromciklusú bolognai képzési rendszer és a tanulási eredményalapú szemlélet korszakában végezzük kutatásunkat, ami az elméleti kutatás innovatív jellegét adja.

Hazai körkép a közösségszervezés BA egyetemi képzésekről

A magyar felsőoktatásban a közművelődési, kulturális közösségszervezői szakterülethez alapvetően három egyetemi képzés köthető: a belépési szint a közösségszervezés BA alapszak, amely kulturális közösségszervező, ifjúságszervező és humánfejlesztő szakiránnyal indult 2017-ben. Az egyetemeken mesterszinten kulturális mediáció MA és andragógia MA képzéseken lehet továbbtanulni, tudományos doktori képzések terén pedig elsősorban neveléstudományi doktori programok várják a szakembereket (Juhász & Pete, 2023). (A hazai közművelődési szakterületnek korábban önálló egyetemi képzése 2005 előtt indult, a bolognai reformot megelőzően, 2006 és 2016 között a közművelődési szakterület ismeretei meghatározó módon az andragógia BA alapszak keretében voltak elsajátíthatóak a hazai felsőoktatásban.)

1. ábra

Szakemberhiány megyei eloszlása a KFKP előtt (2020. június)

Forrás: Juhász & Pete, 2021, p. 7.

A 2016/2017. évi képzési reformnak az egyik fontos oka volt az az országos szintű szakemberhiány, ami a hazai közművelődési intézmények

körében volt tapasztalható (1. ábra): a több mint 3000 állami közművelődési intézmény regionális szinten jelentős hiánnyal rendelkezett a szakképzett munkavállalók tekintetében 2020 előtt.

„2020 tavaszán még nem volt meg az 1997. évi CXL. törvény szerint kötelező szakirányú végzettségű közművelődési szakember, illetve nem megfelelő végzettséggel foglalkoztatott munkatárs látta el a szakmai feladatokat a közösségi szintereken, közművelődési intézményekben” (Juhász & Pete, 2023, p. 38). Ezt részben a Nemzeti Művelődési Intézet Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programjával sikerült orvosolni, így az országos szakemberhiány jelentősen mérséklődött.

A közösségszervezés alapszak a fentiekből következően is jelentős népszerűségnek örvend hazánkban a hazai egyetemi képzési palettán (1. táblázat). A 2017. évi indulásához képest a felvételt nyert hallgatók aránya már 2018-ban megduplázódott, majd 2023-ra megháromszorozódott, és éves szinten 900 fő feletti létszámmal stabilizálódott. A felvett hallgatók képzését országos lefedettséggel 2024-ben már 13 egyetem biztosította. (Oktatási Hivatal, n.d.)

1. táblázat

A közösségszervezés (BA) szak felvételi adatai (2017–2023)

Év	Jelentkező hallgatók száma (fő)		Felvett hallgatók száma (fő)		Keresztféléves felvételi időszakban felvettek száma (fő)	Összes felvett hallgató száma (fő)
	Általános felvételi eljárás	Pótfelvételi eljárás	Általános felvételi eljárás	Pótfelvételi eljárás		
2017	1 170	33	346	14	n.a.	360
2018	1 912	45	565	29	8	602
2019	1 950	37	594	20	0	614
2020	2 016	42	646	28	8	682
2021	1 899	29	694	21	10	725
2022	2 193	41	781	33	5	819
2023	3 050	136	917	111	4	1032

Forrás: Saját összeállítás az Oktatási Hivatal (n.d.) adatai alapján

A közösségsszervezés alapszak a hazai egyetemi képzések nagy gyakorlatigényű, de nem duális jellegű szakjai közé tartozik (Kováts & Derényi, 2023). A hazai közösségsszervezés BA alapszak szakirányai közül a jelen nemzetközi vizsgálat tekintetében elsősorban a kulturális közösségsszervezéssel kapcsolatos rokonságot keressük a francia és a svájci egyetemi képzések körében.

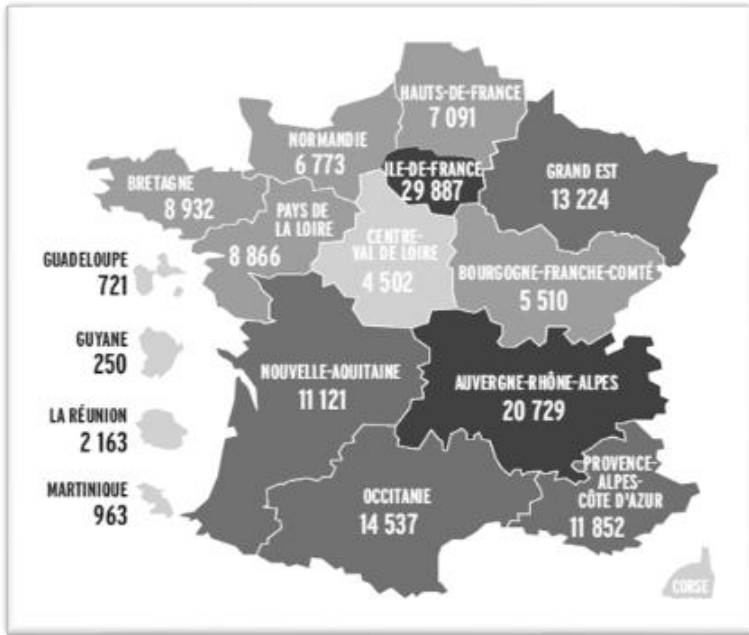
Franciaországban az animáció szakterülete a munkaerőpiacon és a képzés egyetemi megújulása

A hazai statisztikai kimutatásokhoz hasonlóan azt láthatjuk, hogy a közművelődés területével rokon animáció és azon belül a szociokulturális animáció munkaerőpiaci jelenléte meghatározó a francia kulturális intézményrendszerben (2. ábra). A munkavállalók száma dinamikusan növekedett az elmúlt két évtizedben a területen: amíg 1999-ben mindössze 69 ezer főt foglalkoztattak animátori munkakörben, 2003-ban már átlépte a 100 ezer főt a foglalkoztatottak száma, 2011-ben a 125 ezer foglalkoztatottat, majd 2017-re a szakterületen 147 ezer 600 munkavállalót regisztráltak (Onisep, 2019).

Ennek az intenzív munkaerőpiaci igénynek is köszönhető a 2021-ben indult Társadalomfejlesztés szakmai alapképzési szakon belül (*Bachelor professionnelle BUT Carrières sociales*) a szociokulturális animáció szakirány (*Parcours animation sociale et socioculturelle*) népszerűsége az egyetemi szektorban. Franciaországban már a felvételikor meg kell jelölni a szakmai alapszakok esetében a választott szakirányt, így készülhet erről a képzési irányról pontos statisztikai kimutatás (Ministère de l'Enseignement, n.d). A BUT Animációs szakirányának idősoros felvételi adatai alapján (2. táblázat) megállapítható, hogy évente országos szinten 800 fő körüli hallgatói létszám kapcsolódik be a képzésbe, amelyeknek négyötöd része a női egyetemista populációt gazdagítja.

2. ábra

Az animáció területén elhelyezkedők megoszlása Franciaországban (2018)

Forrás: Onisep, 2019, p. 3.

2. táblázat

A BUT Animációs szakirányának felvételi adatai (2021–2023)

A felvételi eljárás éve	Intézményi kapacitás (fő)	Felvett hallgatók száma (fő)	Általános felvételi eljárásban felvettek (fő)	Pótfelvételi eljárásban felvettek (fő)	Felvett női hallgatók száma (fő) (és aránya)
2021	796	747	702	36	592 (79%)
2022	775	731	709	22	588 (80%)
2023	822	748	696	49	612 (81,80%)

Forrás: Saját összeállítás Ministère de l'Enseignement (n.d.) adatai alapján

A Társadalomfejlesztési alapszak (*BUT Carrieres sociales*) öt különböző szakiránnyal indul a francia felsőoktatási rendszerben: az

animáció és szociokulturális animáció (*Animation sociale et socioculturelle*), a fenntartható város és vidékfejlesztés (*Villes et territoires durables*), az egészségügyi és szociális intézmények menedzsmentje (*Coordination et gestion des établissements et services sanitaires et sociaux*), a szociális munka (*Assistant social*) és a gyógypedagógia (*Éducation spécialisée*) területein (Bolou-Chiaravalli et al., 2023).

A társadalomfejlesztő alapszak animációs szakirányát 2023-ban országos lefedettséggel 17 felsőoktatási intézmény indította el, amelyek közül 15 Franciaország európai területén (3. ábra), további két képzőintézmény pedig a tengerentúli területeken (Guadeloupe szigetén és Francia Guyana-ban) működik.

3. ábra

A szociokulturális animációs képzést indító egyetemi intézmények térbeli megoszlása

Forrás: Ministère de l'Enseignement (n.d.)

A szakmai alapszakos egyetemi képzés (*BUT bachelor professionnel*) a francia felsőoktatás innovatív elemeként 2021-től indult útjára, egy közel fél évtizedes előkészítő- és fejlesztőmunka eredményeként (Tralongo, 2023). Az új képzési forma középpontjába a duális képzésnek egy innovatív módszertana került: a projektalapú oktatási eszköztárat középpontba állító tanítás, valamint a csoport- és önértékelésre és a kompetencia alapú portfólióra épülő mérés-módszertan (Bolou-Chiaravalli et al., 2023).

Azon felsőoktatási intézmények, amelyek létrehozták ezt a fajta gyakorlatorientált képzést, az egyetemi szférának egy nagy hagyományokkal és önálló identitással rendelkező intézménytípusából kerültek ki: a 60-as évek óta működő speciális szakfőiskolák (*IUT – Institut Universitaire de Technologie*) hálózatából. Ezen felsőoktatási intézmények stratégiájában kiemelt fókuszot kap a képzés gyakorlati jellege mellett a régiókkal (ezen belül kiemelten a regionális tanácsokkal) és a helyi munkavállalókkal és munkaadói szervezetekkel való intenzív kapcsolat (Tralongo, 2023).

A szakmai bachelor alapszakokról szóló jogszabályi rendeletet 2021 májusában adták ki, amelyben a képzési szakterületeket pontosan meghatározva az IUT intézménytípushoz kötötték a képzést (*Arrêté du 27 mai, 2021*). Franciaországban több mint 100 ilyen felsőoktatási képzőhely működik, amelyek 24 különböző szakmai alapszakon folytatnak képzéseket. (Ezen intézménytípusnak a korábban népszerű, kétéves felsőfokú szakképzési szintnek megfelelő képzését (*Diplôme universitaire de technologie - DUT*) pedig kivezették az oktatási rendszerből.)

Az oktatási módszerek, tanulási utak és a mérés-módszertan tekintetében számos újdonságot hozott ez az új típusú, duális egyetemi képzési típus (Bolou-Chiaravalli et al., 2023): a szak tananyagtartalmának kidolgozásakor reflektív önértékelésre épülő mérőpontokat kellett létrehozni minden évfolyamon a curriculumon belül, a gyakorlati

kurzusokhoz kapcsolódóan. A képzési módszertan részletes, gyakorlati bemutatására és a hallgatói önértékelések empirikus adatfelvétellel egybekötött elemzésére Bolou-Chiaravalli és kollégái 2023-ban két egyetemi szakmai alapszakot választottak ki: a szociokulturális animáció és az informatikai képzés esetpéldáit. A bemutatott esetekben egy-egy gyakorlatorientált egyetemi kurzuson két köztes és egy záró önértékelési mechanizmus kerül beépítésre, amelyek egy-egy elvégzett projektfeladathoz kapcsolódnak. (A szociokulturális animáció esetében ez egy intézményi partnerség kidolgozása és menedzselése, az informatikai képzés esetében egy önálló weblap létrehozása és fejlesztése). A projekteredmények értékelése mellett folyamatos feladat az önértékelés is. Tehát az önreflexió folyamatosan jelen van az egyéni tanulási-fejlődési utakon azért, mert ezen kompetencia készlet, annak kialakítása és stabilizálása a képzés végéig, a záró portfólió elkészítésig egy szükséges előfeltétele annak, hogy a hallgatók a portfólióikat sikeresen meg tudják védeni. A képzés végén a hallgatókra vár az önreflektív munka az egyéni portfóliók kidolgozása során, amelyben szakmai munkájukat és fejlődésüket összevetik és összekapcsolják az előírt tanulási eredményekkel. A képzés során a kiemelt fontosságú gyakorlati kurzusokat mérési pontokkal összekapcsolt tanulási egységeknek (*SAÉ - Situations d'Apprentissage et d'Évaluation* – Tanulási és értékelési gyakorlatoknak) nevezik (Bolou-Chiaravalli et al., 2023). A hallgatóknak a saját tanulási eredményeiket három dimenzió mentén kell értékelniük kvalitatív jelleggel: a) a projektfeladatok történései és eseményei szempontjából (cselekvés-„agir”); b) a tanulási folyamatban bekövetkező tudásgazdagodás tekintetében („*apprendre*”) és c) a projekt eredményeinek elemzése és jövőbeni felhasználhatósága tekintetében („*analyser et se projeter*”) (Bolou-Chiaravalli et al., 2023, pp. 133–137).

Ez a szemlélet és módszertan a korábbi IUT-kben megszerezhető képzettségeknél gyakorlatorientáltabb, jobban épít a projektalapúságra, és

a hallgatókat – az értékelő funkciókkal történő felhatalmazása révén – saját tanulási útjuk menedzserévé is teszi. Bolou-Chiaravalli és munkatársai (2023) szorgalmazták ugyanakkor a területen az egyetemek között szektoriális munkacsoportok létrehozását, és kevésbé javasolják mind szakirodalmi, mind tapasztalati eredményekre építve a csoporttársak általi értékelés intenzív bevezetését.

Svájci rokon egyetemi képzések

Svájc képzési kínálatának áttekintése mindig érdekes, az EU területén elhelyezkedő független állam számos innovatív joggyakorlatot vesz át a szomszédoktól, és az országon belüli három nyelv és kultúrkör keveredése még inkább sajátossá teszi felsőoktatási rendszerét. Svájc emellett igyekszik alkalmazkodni az Európai Oktatási Térséghez, de ezt egyedi megoldásokkal teszi. A svájci statisztikák nem kerülnek összehasonlításra a magyar és a francia adatokkal, mivel a svájci statisztikai hivatal (Budesamt für Statistik, n.d.) nem publikálja részletesen az egyetemi szakok felvételi adatait, azok csupán szakterületi bontásban érhetőek el.

Svájcban a közösségsszervezés alapszak tartalmi ismereteit részben lefedő képzési programot a Szociális Munka BA (*Bachelor en Travail Social*) képzés keretein belül, a szociokulturális animáció („*animation socioculturelle*”) szakirányon találunk. A képzést a *Fachhochschule Westschweiz* (*Haute école spécialisée de Suisse occidentale*) hálózatos formában működő főiskola négy városban található campusán is akkreditálta: Genfben, Fribourgban, Lausanne-ban és Sierre-ben (Fachhochschule Westschweiz, n.d.). Az intézménytípus jellegét tekintve hasonló a franciaországi modellhez: a szociokulturális animációs képzés megvalósítója egy duális képzési profillal rendelkező felsőoktatási intézmény, amelyet szakfőiskolának fordíthatunk legpontosabban. (Svájcban összesen három egyetemi képzéseket nyújtó

intézménytípus működik: a szakfőiskolák hálózata mellett található tíz kantonális egyetem (*haute école universitaire*), a harmadik típusba pedig a tanárképzésre fókuszáló pedagógusképző főiskolák tartoznak (*haute école pédagogique*) (Bundesamt, n.d.).

A szociális munka egyetemi képzés strukturálisan öt átfogó tematikus pillérből áll: általános alapismeretek (60 kredit); szakirányos ismeretek (25 kredit); szabadon választható kurzusok (20 kredit); gyakorlati munka (60 kredit); valamint a diplomamunka elkészítése (15 kredit). A képzés szempontjából kiemelendő jelentőségű annak gyakorlatorientáltsága: a szakmai gyakorlat a 180 kreditnek harmadát adja (60 kredit), a törzsképzés és a szakirányos ismeretek pedig nem érik el a teljesítendő kreditek felét sem (85 kredit az elméleti alapozás). A diplomamunka elkészítése szintén mérhető kreditekben – és a teljes képzési volumenben belül a munkaterhelés közel 10%-ának feleltethető meg, súlya 15 kredit (Fachhochschule Westschweiz, n.d.). (Ezzel szemben egy megvizsgált hazai intézményben a szakmai gyakorlat értéke összességében 24 kredit, a szakdolgozat pedig 3 kredittel van honorálva. Ez a teljes képzésen belül mindösszesen 27 kredit, ami az összes alapszakos tanulmányi kredit 15 %-át teszi ki.)

A képzés három szakiránya: a szociokulturális animáció („*animation socioculturelle*”), a szociális munka („*service social*”) és a szociális nevelés („*éducation sociale*”). A legnépszerűbb ezek közül az első szakirány, melynek célja, hogy az állampolgárokat aktivizálva és mobilizálva különféle kulturális, szabadidős vagy oktatási célú projektekre vonja be, illetve azok kezdeményezésére bátorítsa. Ez az elképzelés hasonló az 1997. évi CXL. törvény iránymutatásaihoz, amelynek egyik célja, hogy a művelődő közösségek létrehozásakor minél inkább aktivizálják az állampolgárokat a közművelődési szakemberek, hogy később ők váljanak a helyi közösségek motorjaivá (Juhász & Pete, 2023). A szakirány végzettjei szabadidőközpontokban, kulturális intézményekben,

bentlakásos szociális és egészségügyi intézményekben, egyesületekben és önkormányzatoknál tudnak elhelyezkedni (Fachhochschule Westschweiz, n.d.).

A Bázeli Egyetem mesterprogramja a kulturális menedzsment területén (*MAS in Kulturmanagement*) komoly hagyományokkal rendelkezik. A negyedszázada folyó képzést 2016-ban modernizálták, így ma már moduláris felépítésű, a kétéves tanulmányi idő végén pedig a diplomát 70 kredit teljesítésével lehet megszerezni. A képzési programot kizárólag levelező formában indítják, kéthetente két-két napon tömbösítve oktatva adják át a tananyagot a hallgatóknak. A jelentkezők közé a kulturális területen munkatapasztalattal rendelkező szakembereket várnak, különféle alapképzettséggel (Universität Basel, n.d.).

A képzés tanterve négy nagyobb egységből épül fel: 1. Alapozó modul – kulturális menedzsment (30 kredit); 2. Kultúrpolitika és kulturális jog (12 kredit, kötelező); 3. Digitális kultúra (12 kredit, választható) vagy Innovációmenedzsment (12 kredit, választható); 4. Záró modul – kulturális menedzsment (16 kredit). A 12 kredites választható tanulmányi blokk biztosítja a specializáció lehetőségét: digitális vagy innováció-fejlesztési irányban.

A Bázeli Egyetem vezetősége büszke a képzés hagyományaira és eredményeire: 2002-től minden évben online kiadványokban megjelentetik a képzés során született diplomamunkák összefoglalóit. A diplomamunkák sajátossága, hogy nem egyénileg, hanem csoportos projektmunka keretében készülnek el. Kettő–négy hallgató közösen adja őket be, reflektálva a szakmai tapasztalatokra, illetve feladatuk, hogy valamilyen típusú innovációra vagy fejlesztésre tegyenek megalapozott javaslatot egy-egy konkrét kulturális intézmény vagy rendezvény kapcsán. 2017-ben például az alábbi címmel születtek szakdolgozati projektmunkák (Universität Basel, 2017):

- Kulturális üzleti terv az Albert Anker Központ számára;

- A burgdorfi Franz Gertsch Múzeum kiállítása: stratégia egy monografikus múzeum tárlatának kialakításához;
- A Luzern Strings Zenei Fesztivál imázsának pozicionálása kvalitatív vizsgálatra támaszkodva;
- Adománygyűjtés a szépirodalmi kocsmaák számára;
- Látogatás Luzernban – A helyi turizmus intézményi szereplőinek együttműködése a Luzerni Történelmi Múzeum Viktória királynő kiállítása kapcsán.

A Bázeli Egyetem megoldása hazai szempontból talán még utópisztikusnak tűnhet. Nehéz elképzelni, hogyan lenne lehetséges a jól megszokott individualista szemléletet félretéve hitelt adni a közös munka és alkotás értékének az egyetemi szférában. Pedig lehet, hogy ez lesz a jövő: a jól megszokott akadémiai papírgyártás helyett élő és megvalósított projektmunkák készítése csoportosan, megosztott felelősséggel és szaktudással, amelyek egyből be is vethetőek utána a szakterületi gyakorlatban, és megemelik – az egyetemnek innovációs potenciálja révén – a kulturális programok minőségét, hatékonyságát, illetve látogatottságát.

A Sankt Gallen-i Egyetem nemzetközi interdiszciplináris doktori programot gondoz Kultúraelmélet és szervezettefejlesztés (*Organisational Studies and Cultural Theory*) néven a Bölcsész- és Társadalomtudományi Doktori Iskola berkein belül (*School of Humanities and Social Sciences, SHSS*). Az egyetem alapvetően gazdasági doktori programokat kínáló képzési palettáján ez egy különleges képzés, melyet 2007-ben indítottak útjára, a program népszerűségét fémjelzi a magas hallgatói létszám, jelenleg 90 hallgató folytatja itt továbbképzését (University of St. Gallen, n.d.). (Azon hallgatóknak, akik nem mester szintű közgazdász végzettséggel rendelkeznek, kiegészítő modulok elvégzését írja elő az egyetem.)

Összegzés

A francia és a svájci képzési modellek tanulmányozása révén más-más tanulságot szűrhetünk le a hazai képzésfejlesztés számára: Franciaországban a jelentős népszerűségnek örvendő Társadalomfejlesztési alapszak (*BUT Carrières sociales*) esetében példaértékűnek tekinthető a portfólió alapú szakdolgozatok módszertana és a tanulási folyamatba a projektmunka és a reflektív értékelés módszerek beépítése, ami szorosan összekapcsolódik a tanulási eredmény alapú szemlélet megvalósításával. A svájci egyetemi képzések többszintű elemzése pedig rámutat arra, hogy a kulturális szektor munkaerőpiacán létjogosultság és igény van az alapszakos képzés mellett menedzseri szinten a mesterszakos és a doktori szintű egyetemi képzésekre is, illetve hogy a saját közreműködéssel megvalósított kulturális projektek elemzése is lehet egy egyetemi diplomamunka tárgya, akár még csoportos formában is.

Zárásképpen szeretnénk hangsúlyozni, hogy a hazai közösségsszervezés képzés kulturális közösségsszervezős szakiránya csak részben áll rokonságban a tanulmányban körbejárt szociokulturális animáció képzéssel. Ugyanakkor az egyetemi képzések duális jellegének erősödésével érdemes a svájci és a francia példát a fejlesztés szempontjából a jövőben is nyomon követni, különös tekintettel az értékelési rendszereikre és kimeneti szabályozásaikra.

Irodalom

- Arrêté du 27 mai 2021 relatif aux programmes nationaux de la licence professionnelle „bachelor universitaire de technologie” [2021. május 27-i rendelet a BUT egyetemi képzési programokról]. (2021). JORF, 0133.
<https://www.legifrance.gouv.fr/eli/arrete/2021/5/27/ESRS2114777A/jo/texte>
- Bolou-Chiaravalli, C., Bournel-Bosson, M., & Lasne, A. (2023). Professionnalisation et processus réflexif dans le nouveau diplôme proposé par les IUT: le Bachelor Universitaire de Technologie [A szakmaiság és a reflektív folyamatok az IUT-k által kínált új diploma, a

- Bachelor Universitaire de Technologie keretében]. *Communication & professionnalisation* 13(1), 123–142. <https://doi.org/10.14428/rcompro.v13i13.65433>
- Budesamt für Statistik (Statistikai Hivatal – Svájc). (n.d.). *Situation et taille des hautes écoles en Suisse en 2023: Actualisation de cartes* [A svájci felsőoktatási intézmények helyzete és mérete 2023-ban: Térképek frissítése]. <https://www.bfs.admin.ch/bfs/fr/home/statistiques/education-science/personnes-formation.gnpdetail.2024-0156.html>
- Fachhochschule Westschweiz. (n.d.). *Travail social* [A szociális munka alapszak bemutatása]. <https://www.hes-so.ch/bachelor/travail-social>
- Juhász, E., & Pete N. (2021). Több mint 1700 fővel erősödött a hazai közművelődési szakemberhálózat. *SZÍN*, 26(4), 8–14.
- Juhász, E., & Pete, N. (2023). *A közösségi művelődés képzési és továbbképzési rendszere*. Nemzeti Művelődési Intézet.
- Kováts, G., & Derényi A. (Szerk.). (2023). *A magyar felsőoktatási duális képzés első évtizede: Eredmények, kockázatok, lehetőségek*. Budapesti Corvinus Egyetem.
- Maróti, A. (2010). *Nemzetközi összehasonlító felnőttoktatás*. Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Ministère de l'Enseignement Supérieur et de la Recherche. (n.d.). Explorer les données du Parcoursup [Felsőoktatási felvételi adatok Franciaországban]. https://data.enseignementsup-recherche.gouv.fr/pages/parcoursupdate_2022/?disjunctive.fili&sort=tri&q=BUT%20-%20Carri%C3%A8res%20sociales%20Parcours%20animation%20sociale%20et%20socio-culturelle
- Oktatási Hivatal. (n. d.). *Felsőoktatási felvételi információs portál*. www.felvi.hu
- Onisep. (2019). *Les métiers de l'animation* [Az animáció szakmaképe]. <http://www.cpnfanimation.fr/>
- Pordány, S. (1996) A szociokulturális animáció oktatása és gyakorlati alkalmazása Magyarországon. *SZÍN*, 13(6), 17–20.
- Tralongo, S. (2023). Les instituts universitaires de technologie: des spécificités originelles aux transformations récentes [A műszaki egyetemi intézetek: Az eredeti sajátosságoktól a legújabb átalakulásokig]. *Diversité* 202(1), 1–13. <https://doi.org/10.35562/diversite.3871>
- Universität Basel. (2017). *Abschlussarbeit MAS Kulturmanagement* [Kulturális diplomaprojektek]. <https://kulturmanagement.philhist.unibas.ch/de/studienangebot/diplomarbeiten/#c1031>
- Universität Basel. (n.d.). Kulturmanagement studieren in Basel [Kultúramenedzsment oktatása a Baseli Egyetemen]. <https://kulturmanagement.philhist.unibas.ch/de/studienangebot/mas-kulturmanagement/>
- University of St. Gallen. (n.d.). *Organisational Studies and Cultural Theory (MOK) doctoral program* [Szervezeti tanulmányok és kulturális elmélet doktori program]. <https://www.unisg.ch/en/university/schools/school-of-humanities-and-social-sciences/teaching/dok/>

Helyes hivatkozás (APA)

- Juhász, E., Márkus, E., & Benkei-Kovács, B. (2025). A kulturális közösségszervezés területének megújuló és rokon egyetemi képzései Magyarországon, Franciaországban és Svájcban: Nemzetközi kitekintés. In I. Fekete & E. Takács (Szerk.), *Pedagógiai perspektívák: Új megközelítések és tradicionális értékek a pedagógiában: Ünnepi tanulmánykötet Farkas Julianna tiszteletére* (pp. 119–133). Budapesti Gazdaságtudományi Egyetem. https://doi.org/10.29180/978-615-6886-08-8_6